

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta yhteiseksi toiminnaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen ja käytäntöjen lähentämisestä huumausaineiden käytön ja kaupan torjumiseksi (huumausainekauppaa koskeva yhteinen toiminta)

Valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:n mukaisesti lähetetään Eduskunnalle muistio Euroopan unionin jäsenvaltion Ranskan tekemästä Euroopan unionisopimuksen K.3 artiklaan pe-

rustuvasta ehdotuksesta yhteiseksi toiminnaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen ja käytäntöjen yhdenmukaistamisesta huumausaineiden käytön ja kaupan torjumiseksi.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1996

Oikeusministeri *Kari Häkämies*

Lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist

EHDOTUS YHTEISEKSI TOIMINNAKSI JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNTÖJEN JA KÄYTÄNTÖJEN LÄHENTÄMISESTÄ HUUMAUSAINEIDEN KÄYTÖN JA KAUPAN TORJUMISEKSI

1. Yleistä

Euroopan unionin jäsenvaltio Ranska on tehnyt Euroopan unionisopimuksen K.3 artiklassa määrätyn aloiteoikeuden nojalla ehdotuksen yhteiseksi toiminnaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen ja käytäntöjen lähentämisestä huumausaineiden käytön ja kaupan torjumiseksi. Ranska esitti aloitteensa K.4 -komitean kokouksessa 21.—22.10.1996. Koska tavoitteena on yhteisen toiminnan mahdollisimman nopea hyväksyminen, ehdotusta ei ole käsitelty työryhmätasolla. Yhteisen toiminnan hyväksymisestä on neuvoteltu epävirallisissa oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa 28.10.1996 ja 30.10.1996 sekä K.4 -komiteassa 21.—22.10.1996. Ehdotuksen valmistelua jatketaan K.4 -komiteassa 4.—5.11.1996. Tämä muistio perustuu asiakirjaan 10694/2/96 ENFOPOL 159 Rev 2.

2. Pääasiallinen sisältö

Yhteinen toiminta sisältää johdanto-osan sekä 10 artiklaa. Yhteisen toiminnan tarkoitus on Euroopan unionin jäsenvaltioiden aineellisen huumausaineita koskevan lainsäädännön lähentäminen sekä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön tehostaminen.

Yhteisen toiminnan 1 artiklassa jäsenvaltiot pyrkivät vähentämään lainsäädäntöjen välisiä eroja. Jäsenvaltioiden tulisi erityisesti varmistaa, että huumausainekaupasta tuomitaan rangaistus, joka vastaa muista törkeistä rikoksista tuomittavia ankarimpia rangaistuksia.

Jäsenvaltioiden tulee luoda lainsäädäntö jolla täytetään synteettisiä huumeita koskeva oikeudellinen aukko. Erityisesti tulee pyrkiä luomaan järjestelmä, jolla varmistettaisiin se, että synteettiset huumeet liitetään kiellettyjen huumausaineiden listaan samanaikaisesti kussakin jäsenvaltiossa heti kuin niitä esiintyy jossain jäsenvaltiossa.

Jäsenvaltiot sitoutuvat tarvittaviin toimen-

piteisiin tehostaakseen poliisin, tullin ja oikeusviranomaisten operationaalista yhteistyötä. Jäsenvaltiot valvovat, että Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1961, 1971 ja 1988 huumausaineyleissopimuksia voidaan noudattaa tiukasti ja tehokkaasti. Jäsenvaltioiden tulisi myös ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin huumausainekasvien laittoman viljelyn torjumiseksi.

Jäsenvaltiot sitoutuvat siihen, että mitä tahansa välinettä käyttäen tapahtuva kehottaminen ja yllyttäminen huumausaineiden käyttöön ja huumausaineen laittomaan valmistamiseen kielletään ja säädetään rangaistavaksi. Jäsenvaltioiden tulee erityisen tarkasti valvoa Internetiä.

Jäsenvaltioiden tulee myös taistella yhteisön alueella tapahtuvaa huumausaineiden laittonta kuljettamista vastaan sekä erityisesti huumerismia vastaan.

3. Vaikutus Suomen lainsäädäntöön

Huumausainerikokset on säädetty rangaistaviksi rikoslain 50 luvussa. Törkeästä huumausainerikoksesta on säädetty rangaistukseksi vähintään vankeutta yksi vuosi ja enintään kymmenen vuotta. Yhteistä toimintaa koskeva ehdotus ei aiheuta muutoksia huumausainerikosten rangaistusasteikkoihin.

Julkinen kehottaminen rikokseen on säädetty rangaistavaksi rikoslain 16 luvun 8 §:ssä. Rikoslain säännökset soveltuvat myös tietoverkon välityksellä tehtyyn rikokseen. Suomen lainsäädäntö vastaa siten jo nykyisellään yhteistä toimintaa koskevaa ehdotusta.

Huumausaineella sekä huumausaineen valmistuksessa käytettävillä aineilla tarkoitetaan huumausainelain mukaan aineita ja valmisteita, jotka on mainittu kansainvälisissä huumausaineyleissopimuksissa (vuoden 1961 huumausaineyleissopimus, SopS 43/65, ja vuoden 1971 psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus, SopS 60/76 sekä huumaus-

ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan vuonna 1988 tehty sopimus, SopS 44/94) siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä tarkemmin määrätään. Asetuksella voidaan lisäksi määrätä, että huumausaineeksi on luettava myös kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitettuja aineita sisältäviä kasvit.

Kansainvälisten sopimusten liitteinä olevat luettelot on saatettu voimaan Suomessa sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä. Huumausainelakia säädettäessä hallituksen esityksessä on lähdetty siitä, että huumausaineita olisivat vain ko. sopimusten liitteinä ole-

vissa luetteloissa mainitut aineet, koska on pidetty tärkeänä, että vallitsee kansainvälinen yhteisymmärrys mitä huumausaineella tarkoitetaan. Yhteistä toimintaa koskeva ehdotus edellyttää luotavaksi ilmoitusmenettelyn, jolla kansallisen lainsäädännön kiellettyjen aineiden listaan lisättäisiin myös muita kuin ko. yleissopimusten listoissa mainittuja aineita. On selvitettävä, salliiko huumausainelain nykyinen sananmuoto käytännön muuttamisen tähän suuntaan, vai edellyttääkö yhteisen toiminnan hyväksyminen huumausainelain säännösten muuttamista.

